

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Égész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen július és
augusztus kivételével
havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:

V., Váci-körút 78. sz.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna-s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyeyi Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljaújhegyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sporckedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna- s vivóegyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A tornatanítás és a versenyek.

A tornaversenyek magasztos célját világosan minden kétséget kizáróan jelöli meg az a felhívás, melyet Berzeviczy Albert miniszterünk az ideai versenyek céljából az ország iskoláihoz intézett. E felhívásnak tisztán a tornaversenyre vonatkozó sorai a következőleg hangzanak:

— „Hogy a testképzés ügye iránt a szeretetteljes érdeklődést továbbra is ébren tartsam s a tanulóifjúságnak testi és lelki legrészesebb tulajdonságai kifejtésére tette serkentő nemes versengéssel is alkalmat adjak. elhatároztam, hogy hazánk tanulóifjúságát a jövő 1905. év május havának 27. és 28. napjaira ismét országos tornaversenyre hívom össze, hogy megmutathassa az ország színe előtt, az ország szívében, a fő- és székvárosban, megmaradt-e a testképzés ügye azon a színvonalon, amelyen négy év előtt, a legutóbbi országos tornaverseny alkalmával állott és mennyiben haladt azóta?

Összegyűjteni kívánom ismét a magyar tanulóifjúságot, hogy országos versenyen a nagy közönség és a hivatott szakértők előtt tegyenek újból bizonyosságot nemes lelkesedésükről, fegyelmélettségükről, a testfejlesztés, test-

edzés és testi ügyesség terén elért eredményeikről, hogy ekként a szerzett tapasztalatokat nemzeti erősbödésünkre értékesíthessük.”

Nincsen ezen szép és igaz szavainkban semmi hozzátenni valónk, hanem arról akarunk épen szólni, ami nincsen a sorokban, de amit sokan tornatanáraink közül s még többen a versenyek iránt érdeklődő s azok rendezésében résztvevő férfiak közül a versenyek céljával gondolnak.

Azt vélik ugyanis sokan, hogy az országos versenyek valóságos országos intézeti versenyek s az itt sok érmet nyert tanulók intézetüknek vagy tornatanárunknak nyerték az érmet. Amely intézet tehát kevés vagy egy érmet sem visz tanítványaival haza, az a legrosszabbul vezetett iskola.

Úgyde az ezen versenyeket megteremtő s az elsőtől az utolsóig azokat vezető miniszterünk, ha ilyen célzata lett volna vagy volna, úgy annak kifejezést is adna. De sőt arról van tudomásunk, hogy minden alkalommal azon felfogást hangoztatta, hogy a tornaverseny nem tornavizsgálat s úgy kell rendezni, hogy innen mint vert sereg egy iskola csapata se távozhat.

Be kell különösen tornatanárainknak lát-

niok, hogy miniszterünknek szavai biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy e versenyen a nagyobb sikert el nem érő iskola tornatanitása nem fog elítéltetni, mert a cél nagyobb mint egyes iskolák felett véleményt alkotni, a cél az, melyet miniszterünk idézett szavai világosan kifejeznek.

A tornatanitás lelkiismeretes munkáját meg lehet itélni általában a versenyeken is, de erre nézve nem mérték a győzelmek száma. Husz éves tornatanári multam, az összes eddigi versenyeken való részvételem feljogosítanak arra, hogy úgy a magam, mint a mások munkáját mérlegelni merjem. Megtörtént p. o. hogy az általam vezetett iskola nyerte el az érmeknek legnagyobb számát, míg egy vidéki iskola alig kapott valami elismerést. Ennek az iskolának csapatát láttam (mellettünk voltak) a szabadgyakorlatokban, szertornázásban és a játékokban. Maguk tanítványaim ámultak-bámultak a gyönyörű tornázáson. Én ott, az én fiaim előtt mondtam, hogy ilyen tornázásra mi képtelenek vagyunk. Más alkalommal láttam olyan versenyző csapatot, melynek mindenik tagja rendszeres testképzés mintája lehetett volna, de vesztés maradt a kötélhúzásban egy jó kövér legényekből egybeállított csapattal szemben.

Arra is emlékszem, hogy egy versenyre hosszas betegeskedésem miatt alig is készülhettünk, nem is akartunk elmenni és ezen versenyen versenyzőink csaknem mind díjat nyertek, iskolánkat is kitüntették.

A győzelem még a legjobban vezetett iskolában is nagyon sok mellékkörülménytől függ, főleg pedig attól, hogy a verseny évében milyen anyag áll rendelkezésre.

Mindent egybevetve, nem is lehet, nem is szabad a győzelmek számából magára az iskola tornatanítására következtetni. De viszont arra figyelemmel kell lenni, hogy az egyes iskolák a szabadgyakorlatokban, felvonulásban, szertornázásban, játékokban milyen előmenetelt tanúsítanak.

Ne legyen tehát senkinek se aggodalma, ha csekélyszámu növendékeiből 12-vel megjelenik a versenyen s nem visz haza babért, hogy

ezért az iskolát gáncs éri. Jelenjen meg az ország minden iskolája a versenyen, mert ez a gyermekek versenye s nem iskolaké. Országos ünnep lesz a verseny, melybe ne vegyüljön se egyéni, se intézeti hiúságos torzsalkodás. Úgy gondoljuk, hogy éreznie kell mindnyájunknak valami kötelezettséget miniszterünkkel szemben, ki e nagy, hatalmas hatásu intézményt megtéremtette; éreznünk kell, hogy most mindenkinek testi, lelki munkájának javát kell nyújtania, hogy az idei verseny minden eddigit felülmuljon.

P. J.

1905. évi tornaverseny.

A „Herkules“ dec. 15-iki számából olvasva az 1905. évi tornaverseny tervezetét, megvallom, hogy az megnyugtatólag nem hatott reám, sőt vagyok bátor azon aggodalomnak kifejezést adni, hogy ezen tervezet a kevésbé népes középiskolákat, vagyis az olyanokat, amelyekben a felső oszt. tanulók száma 100-on alul van, a leghatározottabban kizárja, részükre a versenyt lehetlenné teszi.

A tervezet egyik pontja szerint a főversenyen legalább 20 tanulóval kell részt venni. Ebből az fog következni, hogy a főversenyen a kevésbé népes intézet ép úgy 20 tanulóval fog versenyezni, mint a kétszer oly népes intézet. Ez olyan dolog, mintha egy százezer lakosú várostól azt kívánnák, hogy annyi katonát állítson, amennyit egy kétszázezer lakosú város állíthat.

Középszámítás szerint mondhatjuk, hogy egy középiskolában a jeles tornázók száma 15 percent, így azon intézetek, ahol a felső osztályú tanulók száma 150—200, nemcsak jeles tornázókat küldhetnek a versenyre, hanem azoknak is a javát kiválogatni módjukban áll.

Vannak azonban nagy számmal középiskolák, ahol a felső osztályu tanulók száma 100-on alul van, egész 70-ig. Az ilyen intézetek a főversenyben csak úgy vehetnek részt, ha a 20-as csapatba középminőségű tornászokat is besoroznak. Ám hol van ott a méltányosság és igazság, ahol azt kívánják, hogy a kevésbé népes intézetek középminőségű erői álljanak szembe a népesebb intézetek első minőségű, válogatott erőivel?

Mért ne lehetne a középiskolákat népesség szerint 3 oszt.-ba sorozni és azt mondani, hogy azon intézetek, amelyekben a felső osztály tanulóinak száma 100-on alul van, a főversenyen 12 tanulóval, százon felül 16 tanulóval, 150-en felül pedig 20 tanulóval vehetnek részt. Legyünk méltányosak, küzdjünk egyenlő fégyverekkel. A vidéki középiskolák így is nagy hátrányban vannak, mert költség hiányában sokszor legjobb erőiket kénytelenek nélkülözni.

A futómászást nem tartom szerencsés gondolatnak, mert ha egy 60—70 kilós tanuló neki rohan a mászórúdnak, azoknak valamelyike biztosan eltörik és esetleg a közönség szemeláttára felnyársalja a versenyző tanuló. Ha pedig függő rudákat alkalmaznak, azok oly erős ingásba jönnek, hogy vagy összeverődnek, vagy messze eldobják a versenyzőket. Ez a két verseny külön-külön is olyan kellemes, hogy igazán kár ilyen torzképpé összvonnai és olyan versenyszámot létesíteni, mely a tanulók testi épségét veszélyezteti.

N. K.

Az országos ifjusági tornaverseny előkészületei.

A végrehajtó bizottság gyűlése.

December 16-án délután csaknem három óra hosszat tartott a végrehajtó bizottság gyűlése, melyet gr. Teleki Sándor elnök akadályoztatása folytán dr. Bencz Ödön alelnök vezetett ritka tapintattal és türelemmel. E két szép elnöki erényre azért volt szükség, mert élénk viták, és egymással nagyon szemben álló felfogások hangzottak el a versenysorozat megállapításánál. Azonban, hála az elnök szakértelmének és türelmének, a gyűlés az egész sorrendet végig tárgyalta s azt csekély módosítással elfogadta.

A gyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be.

Dr. Bencz Ödön elnök az ülést megnyitván, dr. Szücs István a múlt ülés jegyzőkönyvét olvassa fel.

Dr. Erődi Béla a jegyzőkönyvhöz szólván, óhajtja, hogy a múlt ülés azon határozata, mely az elszállásolási bizottság feladatául tűzte ki a tanulói felügyeletet, s ezt célzó szabályok kidolgozását, legyen a jegyzőkönyvben.

E pótlással az elnök a jegyzőkönyvet hitelesnek nyilvánítja és felkéri dr. Czölder Jánost, a versenysorrendet készítő bizottság elnökét, hogy ismertesse a munkálatokat.

Czölder felolvastván a lapunk múlt számában közölt sorrendet, az elnök óhajtja, hogy a tárgyalás pontonként történjék. Így mindjárt a *szabadgyakorlatokat* be is mutatták Ottó dr. és Szaffka tanárok. Az egész bizottságnak tetszetek a gyakorlatok. Porzsolt óhajtja, hogy utolsónak a leghatásosabb törzshajlásos gyakorlat vétessék. Így lesz. — Kovács Rezsőnek is tetszenek a gyakorlatok, de nehezeknek tartja s szeretné kimondani, hogy ez legyen már a maximum s ennél nehezebb gyakorlatokat ne vegyünk fel a versenyek alkalmával, mert különben mindig ezt tanítják az iskolákban. Dr. Kemény Ferenc is tulnehezeknek tartja a gyakorlatokat. Ottó kijelenti, hogy megpróbálta olyan tanulókkal csináltatni, kik még ilyen gyakorlatot nem végeztek s egészen könnyen ment. Kun Gyulának is tetszenek a gyakorlatok, hanem hogy a kép még mutatósabb legyen, és hogy a kivétel pontossága is jobban szembe ötlőjék, ajánlja, hogy a botok színesek legyenek. Porteleky mint a honvédelmi miniszterium kiküldötte, örömmel látja a botgyakorlatokat, mint a fegyverfogásokra készítő gyakorlatokat. Az egybeállítás is jó, mert a fokozatoság is megvan a gyakorlatokban.

Bencz elnök kimondja a határozatot, mely elfogadja a bemutatott gyakorlatokat, a bot színét feketében állapítja meg.

A mintacsapatok szertornázásánál Iszer Károly óhajtja, hogy ez legyen minden iskolára a kötelező határozott számú tanulókkal. Czölder nem óhajtja versenynek tekinteni, mert nehéz elbírálni. Oheroly is általánosan kötelezővé óhajtja tenni. Balla Mihály nagyon figyelmébe ajánlja e pontot a rendezésnél, mert a szertornázás a közönségnek kedves látványt nyújt. Ottó minden intézet szokott jelentkezni eddig is; ezután is lesz rá gondja, hogy elférjenek az iskolák és hogy szer is legyen. De minden iskola nem kaphat nyújtót vagy korlátot. Csak mint versenynek az elbírálása lesz nehéz. — Szaffka kívánná, hogy a résztvevő intézetek jelentsék ki, hogy versenyeznek-e vagy nem e gyakorlatokban. Porzsolt óhajtja, hogy legyen kötelező a mintacsapat kiállítása, de ha nem is lesz verseny, a kiváló csapatok díjaztassanak. — Abban a kérdésben, hogy minden iskola részt vegyen-e kötelezőleg e mutatványban és hány tanulóval, hosszabb vita fejlődött, melyben részt vettek: Kovács, Ottó, Szaffka, Porteleky, Szücs, ki a polgári iskolák érdekében szólalt fel: Bély, Oheroly, Kun Gyula, ki a kötelező részvét és a díjazás mellett szólt.

Az elnök szavazás után kimondja a határozatot: a mintacsapat-tornázásban a részvétel 10-es csapattal minden iskolára nézve kötelező.

A főverseny tárgyalásánál Iszer óhajtja, hogy a feljövő tanulók mindenike vegyen benne részt. Czölder ezt kivitethetlenné mondja és a vidékiekre nézve hátrányosnak, mert a 80 tanulóval bemutatott szabadgyakorlat jobb képet nyújt mint a 20 tanulóval bemutatott; így a bírálat igazságtalan lesz. Kovács a főverseny ki-gonjolását helyesnek mondja, de a kivételre nézve komoly aggályai vannak, mert számítása szerint 15 órát is igénybe vehet a tervezett verseny; már pedig a tanulók nem tölthetik minden idejüket a versenypályán. Dr. Juba az elbírálás nehéz voltára hívja fel a figyelmet. Porzsolt ellentmondást lát a miniszter felhívásában 12-ben megállapított minimális jelentkező számban és a bizottság által kívánt e versenyben jelentkező 20-as számban. Így a miniszter által versenyre bocsátott vidéki intézetek épen a főversenyben nem vehetnek részt, ha csak 12 tanulóval jelentkeznek. Óhajtja tehát, hogy 12 legyen a résztvevők száma. A szabadgyakorlatokat ki is hagyná a főversenyből, hogy ne tartson soká.

Az elnök felhívja a bizottság figyelmét arra, hogy úgy állapítandó meg a verseny lefolyása, hogy a díjak kiosztása megtörténhessék a verseny után mindjárt. Ez egy igen lélekemelő része a versenynek, melyet nem lehet elrontani azzal, hogy a bíráló-bizottságok munkájukkal hátramaradjanak. Meg kell mondani a verseny végén, hogy kik győztek és a díjakat is kézbe kell adni. A főversenyt illetőleg megjegyzi, hogy olyan tulsulyt nem lehet a versenyre helyezni, mely a közönség szórakozását hosszabb időre lehetlenné tenné. Ez nem fő szempont, de ezt is tekintetbe kell venni. A főverseny szabadgyakorlatait illetőleg kimondja a bizottság határozatát, mely szerint a helyszínén bemutatandó 4 ütemű szabadgyakorlatot mind a 20 tanuló végezni fogja.

A főverseny szertornázási és ugrási gyakorlatait és az elbírálást illetőleg felszólalatak Gerenday, Szaffka, Lád, Porteleky, Balla.

Elnök kimondja a végrehajtó bizottság határozatát, mely szerint az ajánlott versenyeket elfogadják és a részletes módosítás megállapítását a tornaügyi bizottságra bízzák. — Az elnök itt egy nagyon fontos dolgot ajánlott a bizottság figyelmébe. A fővárosi népesebb és a vidéki csekélyebb tanulóju iskolák munkájának elbírálásánál ajánlja, hogy az iskolák tanulóinak számát is

tekintetbe vegyék. Általában óvakodni kell, nehogy a fővárosnak tulsuly biztosítsák.

A *jutás-mászás* versenyénél heves vita irdult meg akörül, hogy maradjon-e e verseny így, vagy egyszerű versenynyé alakítsák, továbbá sokan félték a verseny megerőltető és veszélyes voltától. Az orvosok: dr. Juba, dr. Schuschnyi, dr. Téry nem kifogásolták a versenyt. Így az elnök elfogadottnak jelenté ki e versenyt is.

A végrehajtó bizottság ezzel a versenysorrendet megállapítván, most a miniszter döntése után hamarosan megkapják az iskolák. Több oldalról hangoztatott óhajok, ha nem is voltak mind figyelembe vehetők, a versenysorrend rendkívül szép versenyre nyújt kilátást. Most tehát nem a kritika, hanem munka vár tornatanárainkra, kik — hiszszük — ki is veszik ebből részüket, hogy egy valóban mintaszerű nagy arányú versenyt mutathassunk be.

A műszaki bizottság jelentése.

E bizottság elnöke, Kún Gyula, jelenti a végrehajtó bizottságnak, hogy az érmek és okleveleknek a jutalmul adását tartván helyesnek, a bizottság már intézkedett ezek elkészítését illetőleg, de a számokat a tornaügyi bizottságtól várja. A tornaverseny helyét illetőleg a bizottság megkérte Devecis Ferenc műszaki tanácsos tagtársat, hogy úgy a millennáris, mint margitszigeti pályának egyenlő méretű rajzait készíttesse el, hogy ezután alapos vizsgálat és helyszíni szemle után meg lehessen állapítani, hogy melyik tér lesz alkalmasabb.

Az elszállásolási bizottság jelentése.

Bárczy István, e bizottság elnökének terjedelmes jelentését Szücs titkár olvassa föl. Az elszállásolás helyüül, ha a verseny a régi helyen tartatnék meg, a régen erre használt iskolaépületeket fogják felhasználni. Ohajtja Bárczy tanácsos, hogy a jelentkezés áprilisig megtörténjék. Kívánatos, hogy az iskolák szolgálkat is magukkal hozzák. Intézkedést kell tenni, hogy az elszállásolásra használt iskolákban május 25—31 közt a tanítás szünetelhesen. Kívánja a bizottság, hogy a kijelölt nappal korábban egy iskola se érkezzék a fővárosba, mert elhelyezésükről nem lehet gondoskodni. — Az iskolák berendezését nyilvános ajánlat útján vállalkozóra óhajtja bízni Bárczy. — Az élelmezés iskolánként fog történni. Gondoskodni fog a bizottság, hogy a tanulók szabadidejüket tárlatok, színházak látogatásával tölthessék. A felügyelet szigorúságára előre fogják az iskolákat figyelmeztetni.

Boncz Ödön elnök megköszöni az albizottságok elnökeinek és tagjainak munkálkodását és a tanulók felletti felügyeleti, figyelmi szabályok kidolgozására felkéri dr. Juba, dr. Szücs és dr. Reiner bizottsági tagokat. Továbbá kéri az albizottságokat, hogy az iskolákhoz intézendő felhívásba való közlendőket vele még ez évben sziveskedjenek tudatni, hogy a felhívás minél előbb ki legyen bocsátható. Végül megköszönvén a bizottsági tagoknak hosszú türelmét és fáradozását, az ülést bezárja.

Utmutatás a vívómesterek számára.

Az előismeretek beosztása után, első kötelessége a vívómestereknek, hogy — tanítványaival — a test hajlékonyságának elengedhetetlen szükségességét megismeresse, előttük a fegyverhasználat elemeit könnyen fölfoghatóvá s lehetőleg kellemessé tegye.

Elsőben is, a tanító tartózkodjék minden szenvedélyességtől; óvakodjék a tanórák alatt minden heveskedéstől és fegyverének a tanítványokkal való durva és soha meg nem engedhető érzetetésétől; mert az ily bánásmód később, az összeütközés módozatainak előadásánál, könnyen visszahatást szülhetne. Minden előadást bizonyos könnyűséggel, a vágásokat és szúrásokat higgadt nyugalommal kell a tanítónak végeznie és világos magyarázatokkal kísérenie. Alapos ok nélkül izgámozgása a tanulóknak — tanórák alatt — semmi szín alatt nem tűrhető. A gyakorlati előadások folyton lépést tartsanak az elméleti ismertetésekkel; mert ellenkező eljárással nem rendszeres vívókat, hanem közönséges verekedőket fognánk nevelni.

A vívómester észlelje és ismerje ki tanítványainak testi és szellemi tehetségeit, izomerejét és vérmérsékletét, továbbá bátorságát, az erőnek kitarató szívósságát és lélekjelenetét; hogy így tekintettel lévén ezen tulajdonságaikra — az oktatásnál — az elégnél soha többet, sem pedig lehetetlent ne követeljen.

A vívómester járjon el teljes lelkiismeretességgel az oktatásnál úgy, hogy ne csak azon tanítványait részesítse kellő és gondos oktatásban, akikből tapasztalhat hajlamaik a kitűnt hivatásuknál fogva remélhetőleg ügyes vívók fognak válni; hanem azokat is, kiknél a felfogás és ítélőtehetség s az elméleti szabályoknak értelmi felfogása az előbbieknél kisebb mérvben nyilvánul.

A vívómesterek gyakran elkövetett hibáinak egyike, hogy például a vágások betanításánál csupalustaságból saját kardjukat szabályszerűen nem használják, hanem csekély, vagy minden ellenállás nélkül engedik tanítványaiknak a vágásokat tenni; mi által a tanítványok tudva azt, hogy kardjuk ellenállásra épen nem, vagy csak csekély részben talál, határozatlan vágásokhoz szoknak.

A leckéztetés bevégeztével, az összeütközés szintén leckék alakjában kell, hogy begyakoroltassék; ugyanis a tanítvány kisebb összecsapásokkal kezdve fokozatosan vitessék nagyobb és nagyobb mérvű összecsapások által az ütközésbe.

A tanítványok minden mozdulatát a mester legnagyobb figyelemmel kísérje, s az észrevett hibákat azonnal javítsa ki, s tanítványait bármily vívás közben előfordulható esetlegességeknek abban a pillanatban való felhasználásra — különösen figyelmeztesse.

A leckeformában való összeütközési gyakorlatok eleinte a legegyszerűbb vívóvágásokkal kísért támadá-

sokkal kezdeményezendő. Az úgynevezett „előző vágások“ (tempo) később veendő elő csak, mert ezeké, valamint a szúrásokat csak teljesen képzett vívók tudhatják szabályszerűen és sikeresen kivinni.

Minden vívómester igyekezzék a vívástanítás legegyszerűbb módozatait használni, s gondosan kerüljön minden ezzel ellenkező bonyolult és nem könnyen felfogható előadási módozatokat. Egyszerűnek pedig csakis a kizárólag „szükséges“ mondható: a vívóművészetnél azonban, azon mozgások és idomzatok mondhatók olyanoknak, melyek a legrövidebb időtartam alatt és a legkisebb erővel vezetnek célhoz.

Minden a vívásnál előfordulható mozgásokat tudnia kell a mesternek gyakorlatilag is megmutatni, s ezzel minél kevesebb mester szokott törődni, mert egyedüli céljuk csupán az, hogy esetleg valamely ügyes vívóval szemben tudják magokat jól védelmezni, s hogy így némi hírnévre tegyenek szert.

Ha a *vívóképesség* kizárólag a mester ügyességétől függne, könnyen föl lehetne vetni azon állítást: *hogy a legerősebb egyszersmind a legjobb vívó*; ám de nagy hiba lenne a vívót a tanítóval összetéveszteni.

Észbeli és értelmi, valamint az éber megfigyelő tehetségek azok, melyeket első sorban fel kell tételeznünk a vívómesternél.

Láttunk vívókat, kik, legyen, hogy gyorsaságuk vagy rendkívüli erő kifejtés által sokra vitték a kardforgatással; de azt, amit tőlük óhajtottunk volna látni; amire még sem voltak képesek, azaz *tanítványaikat, kiket ők képeztek*, s akikre saját ügyességüket és gyorsaságukat átszármasztatták volna, nem tapasztaltuk. Birhat valaki kitünő erős vívó hírnévvel anélkül, hogy a tanításhoz legkevesebb tehetséggel bírna. Oly vívó, kinek összes ismeretei idegeiben, ináiban összpontosulnak, soha sem nyeri el a jó vívó hírnevét. A *vívóművészet* szellem nélkül nagyon szomorú dolog, szánandó erőlködés.

Kétségen kívül áll az, hogy a „gyorsaság“ a vívásnál egyike a leglényegesebb tulajdonoknak, főleg műkedvelőknek; hanem az oly vívómester, ki csupán e tulajdonságával dicsekedhetik, igényt e címre nem tarthat.

Igaz, hogy a gyorsaság hatalmas eszköz jó eredmények eléréséhez, de ne legyen az egyedüli és kizárólagos eszköz; mert be van bizonyítva, hogy csak harmadrendű becsértékkel bír, mert első sorban áll a „tudomány“, azután jó a tőkély, a vágások, szúrások kivételénél, s úgy jó harmadsorban „a sebesség“, vagyis a gyorsaság.“

A vívóművészethez természetes hajlam, éles látás, a tanítvány tehetségeinek tüzetes fölismerése, ernyedetlen buzgalom; továbbá bizonyos könnyedség és jó előadás az oktatásnál; és végre „megfigyelő tehetség“ nélkülözhetlenek „a jó vívótanító“ címének és kitünő mesteri hírnévnek elnyerésénél.

A jó vívómester ne csak tehetséggel bírjon, de szeretnie is kell művészetét, hogy jó tanítványokat nevelhessen; amit tanít, azt gondosan, türelemmel és jóakarattal, tüzetes magyarázatokkal kísérelje, mert nem könnyű dolog naponta több tanítványt egyforma jó oktatásban részesíteni.

Ki a vívás nemes művészetét közönséges kézműiparrá nem akarja lealacsonyítani, az oly „vívómester“ tanítványaiiban saját dicsőségének s jó hírnevének elemeit látja; sőt a saját művészetére iránti érdekltség kötelességévé teszi, hogy jó tanítványokat neveljen.

A tanítványok meglegedésében, az elért jó eredményekben találja a jó vívómester legmagasztosabb célját.

Sebetic Raimund.

Az amerikaiak sportszennvedélye.

Mikor tavaly ősszel először jártam Philadeiphában, az egész várost izgatottnak láttam. Tömegek hullámoztak egy irányban, az arra menő villamos kocsik feladásig tele voltak, minden fogantyujokról lógott le egyik ember, hintók robogtak arra felé s külön lapokat kiabáltak a newsboyek (rikancsok). Az utcákon minden sarkon háromszögletű lobogókat árultak, egyik kékefehér volt „Cornell“ feliratu, a másik narancspirosfekete „Pennsylvania“ feliratu. A legnagyobb lap szerkesztősége előtt a főuton, mely a roppant várost végighasítja kétfelé, ezernyi tömeg hemzsegett és leste a rögtönzött nagy táblán piros golyóval mutatott számeredményt, melyet minden percben belülről igazgattak s nagy éljenzés volt mindannyiszor, ahányszor a „Pennsylvania“ név mellé került magas számmal a piros gömb.

Ami e roppant várost oly lázas izgatottságba hozta, az a New-York államban levő Cornell-egyetem s a Pennsylvaniában levő Pennsylvania-főgimnázium labdarúgó mérkőzése volt. A philadelphiai lakosság izgalma érthető volt, mert az ő lokál-patriotizmusuk saját iskolájuknak kívánta a diadalt, de viszont méltán félhettek a jóhírű ithacai egyetem marokdús ifjaitól, hogy megrakják véreiket. A „Pennsylvania“ állami főgimnázium 56 tanerővel rendelkezik s ifjúságának száma 654, az Ithacában levő „Cornell“-egyetemnek 393 tanára s tanítója és 3457 növendéke van. Ez utóbbi tehát a jó csapatok kiállításában feltétlenül nagyobb választékkal birhat, mint a kisebb főgimnázium.

A végeredmény azonban ami Philadelphiat azon este örömmámorba ringatta, az volt, hogy a kis Dávid leverte a nagy Góliáthot, „Pennsylvania“ nagy küzdelem után bebizonyította fölényét „Cornell“ felett. Sötét este ért véget a tusakodás, melynek tömérdek betört orr és beszakított fej lőn kevésbbé örvendetes eredménye, mert az amerikai ifjak se magukat, se társaikat nem kímélik az ilyen mérkőzéseken s némely alkalommal halálra taposnak egy-egy alakot, ki elég szerencsétlen arra, hogy először borul rá a labdára, mikor aztán 10—12 más csatár úgy megtérdeli, mint a kiveret bika az elévedt szegény vándorlót.

A „Cornell“-egyetemnek tavaly nem sok szerencséje volt általában: november 14-én saját pályájukon Ithacában verte meg őket a newyorki Columbia egyetem (4512 növendék, 576 tanerő). Ugyanez napon a

hires *Harvardot* (Cambridge, Massachusetts államban, 5966 tanuló, 534 tanerő) verte meg a *dartmouthi* gimnázium egyik csapata szintén saját pályáján Cambridgeben. A veszteség annál szenzációsabb volt, mert *Harwar* leghíresebb csapata saját pályáján egyetlen goalt se tudott beadni ellenfelének, mely tizenegy goalt lőtt be *Harward* kapujába.

Ugyancsak november 14-én volt a legnagyobb mérkőzés az egész évben *Princeton* és *Yale* között. A két egyetem olyan versenytársa egymásnak, mint Angliában Oxford és Cambridge. *Princeton* az első egyeteme Észak-Amerikának, nem növendékeinek számát, de a tanerők előkelőségét és az ifjak kiképzésére fordított anyagi eszközöket tekintve. Az 1565 növendéket 108 tanerő oktatja, könyvtára 176,000 kötetből áll, tavaly megnyitott tornaterme és uszodája 100,000 dollárba (félmillió koronába) került. A Newyork és Philadelphiai fővonalon, kissé oldalt, egy kurta szárnyvonallal összekötött kies helyen fekszik; tanárai között ott van mint a kormányzati politika magántanára Grovez *Cleveland*, a köztársaság volt elnöke is. A „*Yale*“-egyetem *New-Haven*ben van, Connecticut államban, mely az Atlanti Óceán partján fekszik. *New-Haven* szintén kis város, tehát tanulásra alkalmas. Általában Amerikában főiskolákat, ha csak lehet, nem helyeznek nagy városokba, hogy az ifjúság ne legyen a nagy város csábjainak és romlottságának kitéve. „*Yale*“ növendékeinek száma 2975, tanerőie 325, könyvtára 365,000 kötetből áll.

A mérkőzés *Ntw-Haven*ben, „*Yale*“ pályáján történt meg. Órák hosszat tartott a küzdelem, melyet a *princetoni* csapat kapitányának De Wittnek (az ottani theologiai szeminárium legkiválóbb tanára fiának) ügyessége döntött el *Princeton* javára. Egy ízben egy hetven yardos, máskor egy 40 yard hosszú röpítéssel vágta be ellenfele kapujába a labdát. A mérkőzés után a newyorki „*World*“ tudósítója megtekintte a küzdő csapatokat s a vesztes fél emberei számalmas látványt nyújtottak. A tornateremben öt vagy hat fiatalember az asztalokon feküdt tele sebekkel és zúzódásokkal. A hetedik csupán két ember támogatásával tudott járni. A nyertesekről az ő trainerjük rögtön kijelenté, hogy mindnyájan akár holnap „dolgozhatnak.“ Hogy *Yale* mily derekasan tartá magát eleinte, kiderül abból is, hogy az első félidő 5:6-tal zárult, de aztán *Princeton* teljes nyereséggel lépett fel és győzött.

Miként trainirozzák ott az ifjak magukat, arról alig van európai embernek fogalma. Jelen voltam szeptember 17-én a theologiai szemináriumi tanév megnyitó-ünnepélyén. Ugyanazon estére tüzték ki a diákok első verekedésüket a déli mezőnyön levő „öreg ágyúért.“ Ott tudniillik az a szokás, hogy az ujonnan belépett alsó osztály, a *Freshman-class* (süldő-osztály) egy este megmérkőzik a második osztálylyal, a *Sophomore-class*sal.

A két osztály közül az egyik elfoglalja a mezőnyön levő ágyú környékét, a másik aztán megrohanja őket s a sötétben, melyet csak röppentyűk, fáklyák és görögtűz világít meg, ádázul püfölik és gyomrozzák egymást mindaddig, míg csak az egyik osztály meg nem unja a kapott pofokat és futva nem menekül onnan, vagy egy-két fiut úgy össze nem taposnak, hogy halálra válik. Tavaly is, midőn én a történelmi szeminárium, az antik-stilű *Clio*-csarnok lépcsőzetéről néztem e barbár dulakodást, csak akkor lett vége e nagy pofozkodásnak, mikor sűrűn kezdett hangzani e kiáltás:

— Two dead! (Kettő meghalt!)

Azonban tényleg egy sem halt meg, hanem csak összeveretve elájult, de nemesak kettő, mert midőn

arra felé mentem, a fűvön fekvő ötöt is láttam a megtaposottak közül eszméletlen állapotban. A *princetoni* tanári kar többször tett már kísérletet e barbár szokás megszüntetésére, azonban minden hajótörést szenvedett a fiúk féktelenségén, kik néha a villamos vasut kocsi-jait is megrohanják, ledobálják róla a kalauzt és kocsivezetőt s elviszik magukkal a kocsit a végállomásig — portyázzván. A közigazgatási hatóság emberei ez ellen semmit sem tesznek, hiszen ők se voltak jobbak annak idejében, hadd tombolja ki magát a fiatalság; majd ha 22—23 éves korukban a feleségeik papucsá alá kerülnek, majd megjuhászodnak rövid időn belül.

A sportszenvedély másik kimagasló mozzanatja az ökölvívás. Ez ép oly érthetetlen passzió előttünk, mint az amerikaiak előtt a párbaj. Amerikaival nem is lehet afelett vitatkozni, mi nemesebb, egy finom acélpenge vagy egy durva ököl. Nekünk az előbbi, nekik feltétlenül az utóbbi. *Chaqu'un a son gout*.

December 30-án Newyork volt izgatottságban: külön kiadásokkal nyargaltak a rikkancsok mindenfelé, a politikai iapokban féltucat kép, melyek mindegyike két boxoló fiatal embert ábrázolt. A „*New-York Herald*“ ötezer szavas táviratot közölt a nagy eseményről, hogy — *Corbett* megverte *Hanlont* Kaliforniában. *Corbett* 17 éves suhanc, *Hanlon* 18 éves legényke; *Corbet* colorádói, *Hanlon* kaliforniai. A mérkőzés *San-Franciskó*-ban történt 40,000 néző jelenlétében, kik élvezettel nézték végig azt a nekünk föltétlenül undortó látványt, mint ütik le egymást összesen 24 versen, mint zúzzák be egymás orrát, hogy szakad a vér belőlük minden nyíláson, míg végre az egyik megüvegesedett szemekkel végleg a porondon marad s a szabályszerű 9 perc alatt harcokészen feltápáskodni nem bír. *Hanlon* a mérkőzés alatt *Corbett*et négyszer ütötte le, a colorádói kis bajnok azonban mindannyiszor fölkel és hőresögdühvel támadta meg ellenfelét, kit végre a 22-ik mérkőzésnél úgy vágott kupán, hogy ezentúl az csak futni tudott előre s hulló vére borítá a nyomot. Még kétszer szolgáltatták ki *Hanlont* *Corbett*nek, míg végre *Hanlon* végleg elbukott s többé nem birt fölkelni. A „game“ eldőlt és *Corbett* öklei néhány millió dollárt szereztek a rája fogadóknak.

Mert az egész ilyenféle sportszenvedély főérdekét a fogadások képezik, melyeket egy footballhoz vagy ökölvíadalhoz kötnek. Amerikában tilos mindennemű szerencsejáték, azonban a nyereségvágy határtalan. Tehát így próbálnak meg a vágódók pénzhez jutni s a fogadásoknak ezért se vége, se hossza. Nincs az a játék, melyhez nagy összegű fogadásokat ne kötnének. A kuglinalunk csak eléggé ártatlan játék. Amerikában ez is nyereségi forrás lett és a kuglizás oly nagy összegekben ment, hogy a szenátus kénytelen volt a „*nine-pins*“ (kilenc báb) játékot törvényileg a tilos szerencsejátékok közé sorolni. Azonban a yankee-ész találós. Amely napon megtudták, hogy a kilenc báb, beállítottak egy tizedik bábót és vígan játszották azontúl a „*ten-pins*“-t (tiz-bábót). Mert ott nem a törvény megtartása a főcél, hanem az az ügyesség, hogy miként lehet azt megkerülni büntetlenül.

Az óriási sportszenvedély kiterjed aggra és gyermekre egyaránt. Kiválóan kedvelt a golf név alatt ismert labdajáték, melynek 70 éves aggok is hódolnak, állás- és vagyonkülönbség nélkül. Gyalog- és lovas polo, *criquette*, lawn-tennis mindenütt virágzik s könnyű játszania annak az el nem nyomorodott testü amerikai-nak, kit az iskolában helyesen és egészségesen nevelnek.

Kacziány Géza.

A testi nevelés a kassai áll. főreáliskolában.*

A viszonyokhoz képest kellő figyelemben részesítettük a testi nevelés ügyét. Helyi viszonyaink nem engedték meg, hogy ifjúságunk részére külön *korsolyázó lért* rendezzünk be; így ez évben is a városi jégpályát használták tanulóink, mely nem elég nagy terjedelmű arra, hogy azon a tanulók a nagy közönség mellett jól elférjenek, azután drága is a szegényebb tanulóknak. *Fürdés* tekintetében is igen kedvezőtlen viszonyai vannak a kassai ifjúságnak. A katonai alreáliskola uszodáján kívül, melyben a víz elég hideg, csak egyetlen egy nyilvános uszodánk van a Hernád csatornáján s ennek is vize sokszor piszkos. Vajha városunk intéző körei megszívelnék e körülményt s létesítenének egy nyilvános uszodát, melyben ifjaink az egészségre oly fontos fürdést s úszást rendszeresen s jutányos áron gyakorolhatnák.

A főreáliskola ifjúságának egyelőre lehetővé vált a testedzés e nemének gyakorlása, a mennyiben már több év óta a helybéli császári és királyi katonai alreáliskola parancsoka az igazgatóság kérelmére lekötelő előzettséggel volt szíves megengedni, hogy ifjaink kevésbé vagyonos része teljesen díjtalanul, a többiek pedig mérsékelt ár mellett használhatták a katonai alreáliskola uszodáját. E kedvezményt a folyó évre is megnyertük; miért kedves kötelességet teljesítünk, amidőn az ifjúságunk iránt oly szíves jóindulatot tanúsító parancsnok úrnak e helyütt kifejezzük hálás köszönetünket.

Tornahelyiségünk és iskolánk udvara eléggé alkalmasak arra, hogy bennük ifjaink a tornaórákon a testedzésben kellően gyakorolhassák magukat. A nyári időben kivonul ifjúságunk a városi hatóság által a „Széchenyi-ligetben“ kijelölt ifjúsági „Játszóterre“, hol kényelmesen mozoghat és kellemesen eltöltheti az ujabban behozott játékdélutánokat, melyek pontos betartására szorgosan ügyeltük.

Folyó évi június hó 13-án intézetünk ifjúsága részt vett a Széchenyi-ligetben rendezett helyi tornaversenyen és új babérokat font e téren már annyiszor gazdagított koszorújához. A versenyről *dr. Pap Illés*, a bíráló bizottság egyik tagja a következőleg számol be:

A tornaversenyek országos rendje szerint ebben az iskolaévben az úgynevezett „helyi tornaverseny“ volt soron: azaz az egyes középiskolák külön-külön, vagy kettenként-hármanként mutatják be, hogy ebben az évben mily eredményt értek el a testedzésben. A tornaversenyek mai, paedagogiailag nem egészen kifogástalan szervezetében ez a részlet nekünk, az iskola embereinek, legjobban tetszik, mert ez a szélesebb körű versenyek legtöbb és legértékesebb hasznát egyesíti azok legkevesebb és leginkább ellensúlyozható kárával. Legjobb tulajdonságai, hogy egyrészt megtartja valóban iskolai bélyegét, másrészt meg az iskolát a nyilvánosságnak azon körével juttatja érintkezésbe, amelylyel mennél gyakrabban szeretne találkozni: tanítványai szüleivel. Az egész iskolaév folyamán, sőt még a nyilvános jellegű vizsgálatokon is nélkülözzük a legtöbb szülő érdeklődését. Oly szívesen csatlakoznak ki az összes reánk bízott növendékekre vonatkozó tapasztalatainkat és eszméinket szülőkkel, de bizony, ha csak egy-egy kellemetlen „intő-cédulá“-val vagy üzenettel meg nem zavarjuk családi nyugalmunkat, elvégzi a növendék akár mind a nyolc iskolát is, anélkül, hogy alkalmunk volna igénybe venni a szülő segítségét gyermeke érdekében vagy viszont egy-

ben-másban mi is hozzájárulhatnánk a szülői nehéz hivatás megkönnyebbítéséhez. Az iskola minden lehető alkalommal kéri a szülőket, osszuk meg, amennyire mód van reá, a gyermeknevelés szentséges gondjait, de a gyakorlat bizony szinte a szülőknek a régi anekdota kifejezte felfogását igazolja, hogy a jó tanuló előhaladásában az iskolának nincs érdeme, míg a gyenge tanuló hátramaradottságának minden büne az iskolát terheli; szóval az iskola és a család külön úton járnak. Ezek az utak — feltehető — párhuzamosak és így sohasem találkoznak. Pedig kétségtelen, hogy a jó gyermeket a szülők és az iskola egymást megértő, egymást támogató, azaz: összehangzó munkája még derekabbá tenné, míg ugyanezen tevékenység az erkölcsileg, vagy szellemileg kevésbé szerencsés tanulónak valószínűleg nemcsak iskolai helyzetén javítna, hanem egész jövődjének is biztosabb és nemesebb alapot teremtene.

Éppen ezért benső örömmel tapasztaltuk a tornaversenyen a városunk számos vezető férfa és tisztességes polgára megjelenésében mutatkozó, általános társadalmi érdeklődés mellett a versenyteret köröskörül elfoglaló szülők jelenlétében a szülőknek gyermekeik és az iskola iránt tanúsított figyelmét. Szinte az a gondolat villant meg az ember agyában: mégis kár volt iskoláink régi, paedagogiailag ugyan nagyon hibás „nyilvános vizsgá“-it elejteni, mert ezeknek megvolt az a kétségtelen jó tulajdonságuk, hogy a legtöbb szülő, legalább minden évben egyszer közvetlenül látta az iskola nehéz munkájának nem ugyan folyását, de bemutatható eredményét.

(Folytatása következik.)

Különfélék.

Városi Lövész Club címmel a múlt héten egy új sportegyesület alakult a belvárosban, melynek célja a céllövészet, a harcászati s sportlövészet minden nemének gyakorlása, a nagy társadalom s az ifjúság körében való terjesztése. Az új alakulásnak igen nagy fontossága van úgy sport, mint harcászati szempontból. Kétségtelen ugyanis az, hogy a fővárosban e nemes sport elterjedésének egyik legnagyobb akadályja éppen az volt, hogy a lövőgyakorlatok céljára szolgáló lövöldék mind a központtól távol, a város külterületén voltak s így a training meglehetősen nagy idő- és pénzbeli áldozatokba került. E nehéz kérdést is szerencsésen oldotta meg a klub, midőn gyakorló helyül a város kellő közepén, a Király-bazárban (Ferenciek-tere 3.) levő *Városi Lövöldét* választotta, melyet tagjai bármikor 30%-os árkedvezményvel és az álláspénz teljes elengedésével használhatnak. Lövészmasterül a klub egyik legkiválóbb szakemberünket, *Lakatos Károlyt*, a híres író és ornithológust nyerte meg, kinek szakszerű vezetése alatt a legkomolyabb előtréningben részesülhetnek a klub tagjai a nagy céllövő versenyekre. Azonkívül több versenyt és díjlövészetet is fog rendezni a klub, melynek tagjai szerdán és szombaton tartják összejöveteleiket a *Városi Lövöldében*. Tagsági díj egész évre 6 korona.

A klub tisztikara és választmánya a következő: Elnök: betöltetlen; alelnökök: *dr. Nagy Béla* és *Baronyi Artur*; igazgató: *Friedrich Nándor*; lövészmaster: *Lakatos Károly*; pénztáros: *Örley Győző*; ellenőr: *Kormos Gyula*; jegyző: *Moór Jenő*. Választmányi tagok: *Asbóth Jenő*, *Benkő Lajos*, *Biró János*, *Brüll Alfréd*, *Császár Géza*, *Fellner Károly*, *Fodor Károly*, *dr. Gerenday György*, *báró Horeczky Ottó*, *Iszer Károly*, *Kertész János*, *dr. Krasznay Ferenc*, *Krencsey Géza*, *Lauber Dezső*, *Lázár József*, *Lestyánszky Dezső*, *Lindner Ernő*,

* Az évi értesítőből.

Magyar Elek, Muzsa Gyula, Müller Béla, dr. Polónyi Dezső, Ráth Endre, dr. Zsembery István, Vida Henrik.

Vívóakadémia és verseny Hátszegen. Báró Chappon Samu egyetemi torna- és vívótanár hátszegi tanítványaival 1904. december 17-én versenyvívással és mestermérkőzéssel kapcsolatos vívóakadémiát rendezett, melynek kiváló pontját képezte a női vívás bemutatása, amelyet Chappon Izabella bárónő vezetett.

Védnök: Mara László főispán; díszelnökök: Fáy Viktor, Pogány Béla, Buda Ádám kiváló sportférfiak voltak. A fegyverbírói tisztelet Puy László és Pietoch Sándor kellő szakértelemmel vezették.

Iskolavívást mutatták be báró Chappon, Vitán Gábor, dr. Meskó Miklós, dr. Károlyi József, Theodosie Miklós, Gorove Viktor, Jovián Viktor és Muzsnay Béla tanítványaival. A kiváló francia kard- és töriskola nagy haladásról tettek bizonyosságot.

Azután következett a női vívás, amelyet Chappon Izabella bárónő oly ügyességgel mutatott be, hogy a női vívók száma nap-nap után szaporodik. Így már gróf Lónyai Margit és báró Nopcsa Ilonka hozzá is kezdettek a tanuláshoz, akik rövid idő alatt a legplasztikusabb szépséggel fognak vívni.

A kolozsvári egyetemi Athletikai Club képviseltette magát a versenyen bikfalvi István János alelnökkel, aki már két országos versenyben került ki, mint legelső győztes aranyéremmel. Ezen verseny alkalmával is megmutatta ügyes és védhetelen támadásait s ellenfeleit óriási fölényrel győzte le. Gyors riposztjai, kedvező

és páratlan szép termete, gyorsasága elősegítették számára a diadalt. A kolozsvári egyetemi Athletikai Club minden versenyénél megmutatja, hogy a sport milyen virágzásban van és hogy kiváló erői mindig a legelső győzelmet aratják. Így Sárpy István és Sárpy László, akik a budapesti nemzetközi vívó- és lövőversenyeken hervadhatatlan habért arattak Kolozsvár városának és az egyletnek.

Legszebb mérkőzés volt bikfalvi István János és Palliardi Ervin okl vívómester között, amelyet a szakképzett közönség a legnagyobb élvezettel nézett végig. Palliardi Ervin híres olasz vívómester, ha a francia vívó István Jánossal szemben fölényrel nem is bírt, de szép formája, gyönyörű mozdulatai és gyors keze elismerést érdemelnek. Érdekes küzdelem volt Tóth Ferenc dévai vívómester és Pallardi között, valamint báró Chappon és Tóth Ferenc vívómesterek között, ahol az előbbi ért el szép eredményt. Meglepő ügyességgel dolgoztak: Muzsnay Jovián, dr. Meskó, Oláh Géza, Gorove Viktor, Bartha Dezső, dr. Nagy Ignác, dr. Károlyi, dr. Ajtay, Naláczy Ákos és Puy Zsigmond.

Verseny után báró Chappon Samu egy szép briliáns gyűrűt kapott emlékül, akit e szép akadémia után méltó elismerés illet meg.

Dr. M. M.

Kiadótulajdonosok: Légrády Testvérek.

Ó V Á S!

Tudomásunkra jutott, hogy idegen gyárból származó oly pneumaticok vannak forgalomban, melyekre **védjegyhamisítás szándékával**

„Continental“

szó van bélyegezve.

Figyelmeztetjük t. vevőinket és a nagyközönséget, hogy a valódi

Continental-Pneumatic

a gummiba préselt **sas** védjegyről ismerhető fel.

Egyszersmind kinyilatkoztatjuk, hogy feljelentéseket, melyek a védjegybitorlás felderítésére és megbüntetésére vezetnek, szívesen és busásan jutalmazunk.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
Budapest.

Vívók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalm.

„Damascinus“- kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva **nem nyomja a kezét, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyűt a kopástól.**

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási célokra ajánlotta.

== Bármely kardra könnyen ráerősíthető. ==

Legtöbb államban szabadalmazva.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Égész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

Megjelen július és
augusztus kivételével
havonként kétszer.

HERKULES

SZERKESZTŐK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség:

IX., Ferencz-körut
31. szám, I. em.

Kiadóhivatal:

V., Váci-körut 78. sz.

Az Achilles Sport-Egylet,
Aradi Korcsolyázó-Egylet,
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekujv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egyes.,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Ényedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyes.,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátorajauhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athléta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi torna- s vivóegyl.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székesfehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletika Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletika Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarországon összes tanintézeteknek.

Egy tornatanár halálával.

Derlik Sándor, székesfővárosi tornatanár, meghalt férfikora teljében. A lelkes, odaadó munkás emberek mintaképe volt; olyan tornatanár, ki örökös mozgásban, állandó tevékenységben élt. Mikor látta a nyüzsgő, tornázó gyermekcsapatot, maga is lázas lőtást-futást végzett. A gyermekek tőle nyertek frissességet, vidámságot. Ha nem tornázott, ha nem vezényelt, hangos szóval, szinte kiabálva lelkesítette a gyerekeket a munkára. Nem csuda így, ha az erős testet időelőtt elégette lelke tüze. Az országos tornaversenyeken szinte hihetetlen tevékenységet fejtett ki a csapatok rendezése, a felvonulások sikere érdekében. A versenyek után teljesen berekedve, kimerülve, de azért vidáman tért haza. Pedig ő iskolát sem vezetett a versenyekre, csak mint rendező, önzetlenül, elismerést sem várva dolgozott. Most, hogy a kitűnő tanár, a jó ember nincs többé, elmélkedjünk pályája felett, hogy halála után is áldásos tanulságot terjesszen közöttünk.

Mindnyájan tudjuk, hogy a tornatanári pályára eddig kivétel nélkül a nagy erejű, vagy egyes, kitűnően tornázó ifju emberek mentek. Azt is tudjuk, hogy erre a pályára a most működő tornatanárok közül talán egy sem készült

egyenesen, hanem mert jó tornász volt, ide került s itt is maradt. És az is általános tapasztalat, hogy ezek az izom-emberek, ezek a minta testalkatu, száz esztendőre épült athléták mind korán hálnak el. Ugy kell lenni, hogy a foglalkozásuk temeti őket kora sírba. Igen, foglalkozásuk, mely ezer, meg ezer gyermeknek épséget biztosít, nekük életüket szakítja meg férfikoruk derekán.

Hogyan, miért, nem lehetne ezen segíteni? Azt tartjuk, hogy a tornatanítás általánosan idegvesztítő voltát lehetné csökkenteni a tanítás menetének pontos kidolgozásával és a fegyelmezésnek könnyítésével. Amazt maguknak a tornatanároknak kellene az utasítások szellemében izlésükhöz mértén kidolgozni; a fegyelmezésben pedig az igazgatóknak kellene a tornatanárokon segíteni.

Ugy, de nagyon sok tapasztalt tanárnak sem kidolgozott tanítási menetre, sem igazgató segítségére a fegyelmezést illetőleg nincsen szüksége, hanem csak azt óhajtaná, hogy ne legyen por a tornaterem, hogy ne legyen egyszer 6 fokos, máskor 26 fokos meleg a teremben. Vagy sokan megelégednének, ha a pincéből a napfényre kerülnének.

A por a mi megölünk főleg és az ettől való

félelemből származó sok szellőztetés. De azt írják még szakemberek is, hogy ezen egy lelkiismeretes szolgálóval lehet segíteni. Hosszu tornatanári pályámon azt tapasztaltam, hogy nincsen más pormentes tornaterem, csak az olyan, mely évenként megújított cserhéjjal, vagy linoleummal van padozva és ilyen is csak akkor lesz pormentes, ha a tanulók tornacipőiket az öltözőben hagyják és itt veszik fel. Nem tudom, mind e kellékek hol vannak meg; nálunk vidéken, úgy tudom, sehol sem valósíthatók meg. A fővárosi tornatermek legtöbbjét láttam, bizony ezek között sok a mieinknél még szánalmasabb, különösen a szellőztetést illetőleg.

És én nem hiszem el különben nagyon tisztelt igazgatónak, hogy ezen nem lehetne segíteni, mert pénzzel lehet jó padozatot és rá linoleumot szerezni, vagy lehet évről-évre friss cserhéjat hordatni a kicementezett tornaterembe. Ez a pénz nem is lehet oly rettenetes summa, hogy ne érne annyit a tornatanár és a tanulók egészsége. Mert az igaz, hogy a tornatanár 20—24 órát van hetenként a bűzös teremben, de a tanulók is ott töltenek két órát a legnagyobb tudómunka mellett.

Nagyon sok tornatanár betegségének oka a sok hangos beszéd, a kiabálás. Ezt a fegyelmezéssel és kopogtató vezénnyel lehet ugyan mérsékelni, de bizony a tornatanár tüdőjének mindig sok munkája marad, különösen a szabadban való játékoknál és gyakorlatoknál.

Az iskolafentartó hatóságoktól, azt hiszem, hosszas szorgalmazás után sem kaphatjuk meg addig a tiszta, pormentes tornatermet, míg az állami iskolákban is lesznek poros tornatermek. Bizton hiszem, hogy remélhetünk valami jót e téren; Berzeviczy Albert miniszterisége alatt elérhetik az állami tornatanárok, hogy az ő termeiket pormentessé teszik, azután a többi iskolák is utánuk mennek. Ami az egészséges tornaterem után veszélyes van a tornatanításban, az mindig a magunk figyelmétől függ, melylyel egészségünkön csüngünk. Csak épen azt tapasztaljuk, hogy a legtöbb tornatanár olyan erősnek hiszi magát, ki még a halálos bajokkal is megbirkózik. Elhiszem, hogy megbirkózik, míg fiatal, de minden birkó-

zas után gyengébb lesz és a vége ez óráról órára való küzdelemnek a kora halál. Ettől szeretném, hogy megóvjon szeretett kollégánk halálára való emlékezésem. Nem mondom, hogy a tanításban való lelkesedése ne legyen előttünk örökre szép példa, de azt óhajtanám, hogy a fiatal és öregebb tornatanároknál is oly szokásos kiabálástól, a testnek és léleknek káros veszélyeztetésétől óvakodjunk. Gondoljunk csak a mind férfikoruk virágában elhult jeles tornatanárainkra; becsüljük meg egészségünket, — féljük a betegségét és a halált.

L. J.

Fajnemesítés.

Kerüld a patvart, de ha benne vagy,
Végezd, hogy ellened másszor ne kerüljön.

Hamlet I. felvonás 3-ik szín.

Polonius adja a fenti utasítást fiának, az útra készülő Laertesnek.

Hajh! kit nem üzött sorsa oly helyzetbe, mikor törvényre, bíróra s az igazságszolgáltatás egyéb kezé-
lőjére nem számíthatva, magának kellett helytállni észszel és erővel testi egészségéért, vagyonáért vagy becsületéért.

Tisztességes ember kerüli a patvart, de ha benne van, végez vele, hogy ellene másszor ne kerüljön. Apa, kit körülményei abba a szerencsés helyzetbe juttattak, hogy gondosan örökösdetik fiának növekedésén, kicirkalmazhatja az esélyeket, melyek értelmi és erkölcsi fejlődését biztosíthatják, el ne felejtse Polonius utasítását se. A gyermekeket szoktassa jókorán önállóságra. Anynyira, amennyit kora meg bír. Ennek az önállóságnak pedig legnagyobb biztosítéka, hogy a gyermek tudjon helyt állani magáért, ha kell észszel, ha kell erővel. Mindkettőnek alapja a test épsége és egészsége.

A szülőnek, az iskolának fele gondja a rábizott gyermekek testének fejlődésére forduljon. Gondjainak másik felét ugyanis az érzelmi és erkölcsi célok veszik igénybe. Az iskola gondja majdnem kizárólag az utóbbiakat. S az elkerülhetetlen hosszú iskolázás, minden magasabb értelmi pályára, annyira lenyűgözik a testet és vele a lelket, hogy a házi és iskolai „rend“ és „csend“ örökös követelőzése a hajdan vásott gyermekből viasz-
bábút formál, ki megszokja az anya szoknyája mögé búvást, a nevelők, tanítók, tanárok gyámkodását, a fegyelem zsarnokságát s mikor az iskolai padokból kikerül, a benne iappangó vadöszön néhánynál féktelenségben tör ki, a legtöbbnél pedig „jól nevelt“ módjára meg-
lapul a protekció keresésében, majd a bűrök örökké tartó homályában

Kezdeményezés saját lábán járás, önálló ítéletalkotás üres eszményképekké válnak, melyeket az iskola ugyan szakadatlanul emleget, mint célt, de megvalósítani nem tud. A nagy tudálékosság közben az ellenállás ereje csökken, az akarat elcsenevészedik, legjobb esetben léha vágygyá, ha nem ábránddá, sőt lutri és osztály-sorsjáték hajhászóvá fajul el. Mindjárt a pálya elején azért rokkann meg az értelmiségi osztály legtöbbje, mert azt a parányi tért, melybe lábát megvethetné, elfoglalni

és megtartani nem képes, a nyakába szakadó küzdelmek közt fejét fönttartani nem tudja. Készebb hernyó módjára mászni és harapni, mint Arany János írja, semmint szembenézi vézszel-viharral s maga intézni sorsát.

Gondolnának pedig csak iskolánkban többet, mint tényleg teszik, az ifjúság testére, egy nemzedék után más képet mutatna az értelmiségi pálya! Maga a faj nemesednék meg s éreztetné hatását nemzetünkön, magyarságunkon, vagyonságunkon, tudományunkon, irodalmunkon művészetünkön.

„A nemzet ifjúsága csak gyakorlatban acélozott izmokkal fejtheti ki lelkében azon nemes tulajdonságokat, amelyek e hazát megszerezték, ezeréven át megtartották: a vitéséget, önfegyelmézést, egyenes jellemet, a kötelességtudást, a rend tisztelét és a szabadságszeretete”. Örömmel olvasom ezeket a lelkesítő sorokat abban a körrendeletben, melyet Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, valamennyi hazai főgimnázium, főreáliskola, felsőkereskedelmi iskola, tanítóképző intézet és hatosztályú polgári fiúiskola igazgatójaihoz intézett a jövő év május 27. és 28. napjain rendezendő országos tornaverseny ügyében.

„Elhatároztam — mond tovább a miniszter — hogy az ország tanulóifjúsága megmutassa az ország színe előtt, az ország szívében, a fő- és székvárosban, hogy megmaradt-e a testképzés ügye azon a színvonalon, amelyen négy év előtt, a legutóbbi tornaverseny alkalmával állott és mennyire haladt azóta? A tanulóifjak tegyenek újból bizonyosságot nemes lelkesedésükről, fegyelmességükről, hogy ekként a szerzett tapasztalatokat nemzeti erősbödésünkre értékesíthessük”.

Igy, így! Szeretem a nagy perspektívákat, de nem felejtkezem el a perspektívát alkotó vonalakról sem. Ezeket a vonalakat pedig ekként rajzolja meg Kemény Ferenc, az országos tornaverseny végrehajtó bizottságának egyik, a testnevelés érdekében sokat buzgólkodott tagja: „Az a sok feleselés, gorombáskodás, visszaélés, a nyegle és léha viselkedés az utcán, a kocsmák és kávéházak látogatása és az éjjeli kimaradozás megannyi szégyenfoltt a tornaversenyek ideálján” (Orsz. Középisk. Tanáregyesületi Közlöny 10. szám 288. old.) Ahány szó, annyi vád, az országos tornaversenyek ellen. S ez a vád nem áll magában. Sem a vádló. Vannak, kik még rosszabbnak rajzolják a helyzetet s kifakadnak: inkább fel se jöjjenek az ifjak Budapestre, semhogy ily tettekkel botránkoztassák meg a szemlélőket. Értesülésünk szerint a tornaverseny végrehajtó bizottságának első ülésén is visszhangra találtak ezek a panaszok.

Segíteni akarnak rajtok az adminisztráció eszközével. Semmi kifogásom a jó adminisztráció ellen. Jelen esetben elérhet annyit, hogy megmenti a látszatot. Ha az ifjúság tanárainak s nem csupán a tornatanárnak kíséretében jön fel Budapestre s kisebb csoportok felügyeletét egy-egy tanár veszi magára, a megbotránkoztató jelenetek elkerülhetők lesznek. Kezessége természetesen mindig az, hogy mindegyik felügyelő tanár pontosan megtegye magára vállalt kötelességét. A budapesti kirándulást ne tekintse kárjárnak, melyen magukra hagyhatja növendékeit s mint ők, ő is élvezni óhajt. Élni a főváros örömeit. Nem a rosszára gondolok, hanem a javára: a muzeumok, a kiállítások, a műcsarnokok, a színházak látogatására. Ez ellen nincs szavam, sőt méltánylom Boncz Ödönnek, a végrehajtó bizottság buzgó alelnökének azt a régebben hallott törekvését, hogy az országos tornaversenyeket föl lehetne használni tanulmányútnak is. Megtoldani egy-két nappal a verseny tulajdonképeni idejét s elvezetni a növendéket a fentneve-

zett ész- és szívképző helyekre, bejárni velök a várost, megtekinteni az országos intézményeket, az országházat, a királyi palotát, az akadémiát, meg-megállani az esztétikailag nevezetesebb épületek előtt s néhány szóval megmagyarázni stílusbeli szépségeiket. Mindezt én is helyesnek és követendőnek vallok. Ahagy a tanuló saját iskolájában együtt részesül a testi és szellemi nevelésben, az országos tornaverseny se szakítsa el egymástól a kettőt. A versenyen elért kitüntetésen kívül vigyen mindegyik haza szellemi instrukciót is. Ez az egyik kívánságom.

Ehhez kapcsolódik a következő másik, amit még fontosabbnak tartok. Azt találok tudniillik, hogy a testi nevelés, úgy mint a gyakorlatban végbemegy, szűk horizont nyit a tanárok számára. A szellemi tárgyak tanárai eleget vélnek tenni nevelői feladatuknak, ha a testi nevelést egyszerűen a tornatanárra bízzák, maguk pedig távol tartják magukat tőle. Csak egy példát említek. A revidált gimnáziumi tanterv súlyt helyez arra, hogy a földrajz, a természetrajz, a történelem tanára kirándulásokkal élénkítse tanítani valóit, növendékeivel együtt szemlélje meg a város topográfiáját, floráját, faunáját. Utasítása talán túl is ment az elérhető célon, mert mint egy kritikusa megjegyezte, ez az utasítás „peripatetikussá” teszi a gimnáziumot. Pedig a gondolat jó s gyakorlatilag meg is valósítható. Csak az alkalmas vezető kell hozzá, aki megint csak a tanár lehet, kinek minden ilyen kiránduláson a testnevelés követelményeit is szemé előtt kellene tartani.

De nemcsak a kirándulásokon, hanem a tantermekben is, hol ügyelni kellene a növendékek testtartására, tisztaságára s jó szóval figyelmeztetni őket a magaviselet, a külső megjelenés előnyeire.

Az a vágyam, hogy minden iskola belső életét hassa át az a meggyőződés, melynek a miniszter fenn idézett rendelete ékes szavakban kifejezést adott. Ezek a közeszmék akkor érnek valamit, ha gyakorlatilag meg is valósíthatók, ami mindig az egyes iskolák igazgatójától, tanári testületétől s nem csupán a tornatanártól függ.

A rendelet azt is helyesen mondja, hogy „az igazgató urakat s a tanári testületeket közvetlenül hívja fel arra, hogy a vezetésügre és szeretetükre bízott tanulóifjúsággal az országos tornaverseny fontosságát és célját megismertetvén, hassanak oda, hogy az abban való részvétel úgy néveljen, mint minőség tekintetében intézetük díszére válják”. Azt hiszem mégis, hogy ezek a lelkesítő szavak nem érik el céljukat, ha csak így alkalmilag, négy évenként, az országos tornaverseny idején intéztek az illetőkhöz. Ezeknek a szavaknak ott kellene élni állandóan az iskolák lelki életében, irányítani kellene összes nevelésöket, meglátszani az ifjúság egész habitusán. A testileg és lelkileg ekként növekedett egészséges, értelmes, jó indulatú ifjúság örömmel tudna a turnusonként előforduló versenyekre.

A költséget pedig nem szabad kimélni. A tornaversenyre készülő ifjaknak s vezető tanáraiknak szabadjegyket kell adni az államvasutakra, a fővárosban pedig ingyen szállást biztosítani. A tanároknak ezenfelül napi-díjat.

Ne kivételes, felülről jelentkezett mutatóvány legyen az országos tornaverseny, hanem az iskolák életének önként falkadó virága, tele az egészség, a jól fejlettség színével s azzal a bizalomkeltő reménnyel, hogy gyümölcse is ilyen lesz: ép, erős, értelmes, önálló magyar ifjúság.

Dr. Bokor József.

A labdarugó-sport 1904-ben.

Ha összegeznünk akarjuk azokat a momentumokat, amelyek eredményképpen szűrődnek le az egyesületi munkásságából, fájdalom, nem igen lehetünk megelégedve. Az 1904-ik esztendő egyáltalán nem jelentett haladást, nem hozott fejlődést, hanem valamit, ami még a stagnálásnál is rosszabb: a játékmódnak elfajulását, elvadulását. Ha az újságok nagy dicséretei alapján egyszerű-másszor ki is fárad a pártatlan néző a versenyterre, hogy személyes meggyőződést szerezzen e nemesnek és testfejlesztőnek hirdetett sport mibenlétéről, hát bizony sokszor megbotránkozva fordul el attól, látván némely játékosnak durva viselkedését.

Pedig a játék maga távolról sem követeli meg ezt a harcmodort. Már Güthe is megmondta — persze nem a footballra alkalmazva, — hogy a mértéktudásban mutatkozik a mester. A testi erő nem arra való, hogy annak teljes mértékét alkalmazva a játékban, tulásba essünk. És hogy melyik ez a kellő mérték és hogy hol van ez a határ, ahol a testi erő fitogtatásának meg kell szünni, az első sorban az egyesület komolyabb vezető embereitől, de meg a játékos helyes érzékétől is függ. De ha már valaki nem részesült abban a szerencsében, hogy ez a helyes érzék veleszületett volna, hát azért ember, eszes lény az ember, hogy tanuljon önmérsékletet, fegyelmet.

Fővárosi versenypályáinkon működtek már a labdarugó-sport valóságos mesterei is, akiktől tanulni nem lett volna szegény. Ez év husvétjén is volt például a Corinthiának kitünő csapata, amely Angliában a legelőkelőbb football-egyesületek között is az elsők között van. Tagjai nagyrészt lateiner emberek, akik megmutatták, hogy az uralmaság által kötelezőnek elismert jómodor tonusát nem kell otthon hagyni azért, mert valaki a labdarugó-sport közdőterére lép. Hiszen a Corinthiának is jól megtermett, erős legények, de egyszer sem éltek vissza testi erejükkel. Előny minden esetre a football-játéknál az erős fizikum, de nem feltétlen szükség. Bizonyítja ez azt is, hogy éppen a legkiválóbb játékosok, Smith O. G. középcsatár volt köztük aránylag a legvéznaabb. No meg a durva játékosok legnagyobb részét rossz játékosok is, míg legjobb játékosaink: Blazsek, Borbás Károly, Pozsonyi, Koch Nándor, Kürschner, egytől-egyig mintaképei lehetnek fair-játék tekintetében a többieknek. Sajnos, ami játékosaink nem ellenfeleknek, hanem valamely hamis felfogás vagy tán izgatás révén ellenségeknek tartják egymást, azt hiszik, hogy ellenséges indulattal kell egymás iránt viseltetniök, és így annak a végzetes tévedésnek lesznek áldozatai, amely nálunk Magyarországon, sajnos, más téren is észlelhető. Azok tudniillik, akiknek érdekei nem párhuzamosan futnak egymással, vagy nem azonosak, mint-egy szükségképpen mindjárt gyűlölik egymást, nem is szólva arról, ha az érdekek keresztesződnek. Vajon kell-e, hogy elmaradjunk ebben a tekintetben a középkor mögött, amikor a küzdelem előtt és után barátilag kezét szorítottak egymással a vitézi tornákon a küzdő felek? Külömben így történik ez ma is, de — Amerikában. Nálunk azonban akárhányszor heteken, hónapokon át húzódik el egy-egy megbotránkozató eset, amely valamely erőszakos tényben lelte eredetét. Ez idén ebből is bőven kijutott.

Az affér azután módfeletti szaporasággal újabb afféreké szül; mert az egyes football-egyesületek csak a maguk igazát keresik, nem törődve azzal, ha maga a lényeg, a sport, szenved is e miatt. Az elsimítás nem az ő

ideáljuk. A békés kiegyenlítés nem okoz fejtörést nekik. Az együttműködés pedig a minimumra redukálódik. Igazság pedig mindig kettő van: tudniillik minden egyesületnek a magáé. A mellett egyik egyesület minden lelkiismereti furdalás nélkül megteszi azt, amiért, ha a másik tené ugyanazt, hát átokkal sújtaná!

A személyeskedés, pártoskodás olyan szellemet érlelnek meg azután, hogy szinte kiáltó ironia, ha elgondoljuk, hogy ezek az egymás között marakodó, torzsalakodó egyesületek — szövetségben vannak egymással.

Ezért nem teljesíthette a Magyar Labdarugó Szövetség anna tulajdonképpeni feladatát, amelynek a portálásáért létrejött. És bizonyára e jelenségek miatt csüggedt el annyira, hogy az utóbbi időben a szó szoros értelmében gyöngye tehetetlenségében csak vergődött; amely állapot igen alkalmas volt arra, hogy visszaéljenek vele. Tényleg úgy is volt, hogy egyes egyesületek klikkeket alakítottak és azzal keresztül akartak gázolni igazságon, logikán és minden emberi törvényen; mohó étvágygyal a maguk részére törekedtek harácsolni minden címet és dicsőséget, nem törődve azzal, hogy ezzel csak ártanak a sportszövetségnek és lelkük mélyéig elkeserítik a többi, becsületesen munkálkodó együletet.

Igy történt, hogy még az elmúlt évre szóló bajnokságot mindez ideig se lehetett végleg odaitélni az azt megérdemlő csapatnak. Mert amikor a Szövetség igazgató tanácsa tiszta meggyőződése alapján odaítélte a büszke bajnoki címet egyik legérdemesebb egyesületünknek, a Magyar Testgyakorlók Körének, hát előállott a „kontra“ egyesület, hogy személyes motívumokra visszavezethető kicsinyességből, állítólagos alaki hibákból vádat kovácsolva, megdöntse a lényegét, vagy legjobb esetben elhuzza még egy darabig a döntést. A vége persze az lett, hogy kiszült, miszerint még csak alaki hibák sem voltak és az egész herce-hurca csupán irigykedésből eredő akadékoskodásra vezethető vissza.

Igazán elérkezett már az ideje annak, hogy nagytakarítást tartsanak a Szövetségben és hogy belásák, mennyi ajtót hagytak nyitva a régi alapszabályok a különböző visszaélések számára. Hiszszük és reméljük, hogy tisztább légkör fog honolni a Szövetségben, miután felébredt a Szövetség jobb lelkiismerete és öttagú bizottságot küldött ki kebeléből az alapszabályok megváltoztatását, helyesbítését célzó tárgyalásokra.

Dicsérettel óhajtottuk illetni a Szövetséget azért a legutóbbi időben tervbe vett eszméjeért, hogy a bajnoki csapatokat nem két, hanem három osztályba fogja sorozni, miáltal az egy osztályba kerülő csapatok mérkőzési képessége helyesebb kiegyenlítésre lenne és nem fordulna elő, mint az idén is történt, olyan eset, hogy az első osztályba beosztott egyik csapat 16 mérkőzés közül csupán négy eldöntetlen eredményt tudott elérni, a többit mind elvesztette. De a Szövetség még nem fogadta el ezt az üdvös újítást és így még nem dicsérrünk. Az 1904-ik év veszteség számlájára kell írunk azt a körülményt is, hogy football-egyesületeink egyik legkiválóbbja, a Budapesti Torna Club, megcsömörlött a Szövetségben előforduló folytonos áldatlan viszálykodástól és klikkuralomtól s nem nevezett be a bajnokságba. Ez is az idők jele, mert mindnyáian tudjuk, hogy ez az egyesület volt a magyar labdarugó-sport tulajdonképpeni megalapítója és ha mégis úgy határoz, hogy nem vesz részt a bajnokságban, ez mindenesetre ok a gondolkodásra és feicsóválásra. Hiszszük azonban, hogy nemzetközi mérkőzéseken ezután is sokszor fog még becsületet szerezni a magyar névnek.

A multa való visszatekintést pedig természetesen a jövőbe vetett pillantás kell, hogy kövesse. Szíveleljék mag az illetékes faktorok kifogásainkat. Büntessenek tárgyilagosan, de szigorú mértékkel minden szabálytalanságot. Ne legyenek saját egyesületüknek hibebb barátai, mint magának a sport ügyének. „A rész az egészért”, ezt tartsák szem előtt. A játékosok pedig igyekezzenek csakis és kizárólag fair játékkal eredményeket elérni, hogy ha majd a jövő évi mérleget lezárjuk, ne legyünk kénytelenek — mint most — sajnálattal konstatálni, hogy az őszi idény legtöbb goalja nem pozitív játékbéli ügyességből, hanem büntető rugásból eredt. Ez az év szignaturája.

László Sándor. (M.)

Az országos ifjúsági tornaverseny tervezetéről.*

Szaklapjaink értesítése szerint a tornaügyi szakbizottság elkészítette már a tornaverseny tervezetét és sorrendjét, s azt a nagybizottság változatlanul, egész terjedelmében elfogadta.

Befejezett tényvel állván szemben, szinte felesleges dolognak tetszhetik erről írni és ezt tárgyalni, de . . . én nem tartom annak. Meg vagyok győződve ugyanis arról, hogy Miniszter urunkat — amidőn e dologban ily jó eleve intézkedett — az az intenció vezérelte, hogy a bizottságnak legyen ideje és alkalma egy jól átgondolt s nem kapkodva összeállított tervezettel egy minden ízében mintaszerű versenyt rendeznie. És mert erről így vagyunk meggyőződve, hiszem, hogy a minden oldalról való megvilágítás csak haszonnal járhat s csak így érhető el az, hogy e verseny minden kinövésektől ment legyen. A tornaügyi bizottság feladata magaslatán állva nem is zárkozhatik el ettől, hogy esetleg jónak talált módosításokat el ne fogadjon; mert bárainó körülménnyel is csinálta dolgát, egyes dolgok még mindig kikerülhettek és ki is kerültek figyelmét, melyekre a jelen alkalommal az ügy érdekében kiterjeszkedni akarok.

Amint már a multkori javaslataim megtételénél is említettem, versenyünk rendezésénél megtaláltuk már az irányt, melynek fonalán a kiépülés felé haladhatunk. Tartok azonban attól, hogy az *ilyen* kiépüléstől összeomlik a már eddig felépített rész is. Folytonosan kísérletezni nem üdvös dolog s e tervezettel — bár vannak jó oldalai is — ismét csak kísérleteznénk.

A bizottság tervezete szerint lennének: 1. Általános szabadgyakorlatok fabotokkal. 2. Intézeti összetett főverseny a zászlóért, (4 ütemű szabadgyakorlat szer-torna, távolugrás.) 3. Labda és kötélhúzó-versenyek, s egyéni versenyül, mint összetett verseny 30—50 méteres futás összekötve rúdmászással.

* Mult számunkból kiszorult tartalmas cikk, melyet, bár a versenysorrendet a végrehajtó bizottság már megállapította, tanulságos voltáért érdemesnek tartunk a közlésre.

Szabadgyakorlatok. A legutolsó orsz. tornaverseny után ezekről lapjainkban a szakkritika szempontjából úgy referáltunk, hogy bemutatásukat illetőleg elértük már azt a határt, melyen túl menni már hiba számba menne s csak a mi odaadó munkásságunknak köszönhető, hogy azok oly jól sikerültek. De mit csinált volna a rendezőség, ha a próbát eső miatt nem tarthatta volna meg? stb. Nem tartom tehát helyesnek, hogy ismét egy lépéssel tovább megyünk, mert ezzel könnyen veszélyeztetjük a legszebb mutatványnak sikerét. Mi most is megteesszük a magunkét, rajtunk tehát nem mulik ezeknek sikere, de mulik másón.

Nem egy ízben volt alkalmunk a tornaszövetségi ünnepeken botokkal bemutatott szabadgyakorlatokat látni; bizony-bizony be kell őszintén és tárgyilagosan vallanunk, hogy azok sohasem sikerültek s meg sem is közelítették az ifjúsági versenyeken bemutatott gyakorlatokat. És bár ezekről a sajtó rendszerint előnyösen referált, hogy esetleg az erre való hivatkozásnak útját álljam, kijelentem miszerint ez sem engem, sem más szakembert meg nem téveszthetett. Nem sikerültek e gyakorlatok csupán azért, mert különböző nagyságú tornászok csinálták s emiatt a magas vízszintes és részúton tartásban a botok nem voltak, de nem is lehettek egy irányban, takarásukról meg szó sem lehetett.

A mi versenyünkön egy oszlopban egymásután 3—4 intézet fog állni, itt a nagysághani különbség még szembeötlőbb lesz. A verseny sikere érdekében célszerűbb, szebb és impozánsabb lenne — különösen ily nagy tömeggel — fabot nélkül csináltatni e szabadgyakorlatokat; fabotokkal s más kéziszerekkel úgyis majd mindenik intézet fog mutatni ilyeneket.

Az összetett főverseny. A tervezet szerint e versenyben — ami sok tekintetben helyes intézkedés — minden intézet 20 tanulóval vesz részt. Itt a versenyzők először helyszínen előmutatott 4 ütemű szabadgyakorlatot végeznek, azután a 20 versenyzőből — már ahogy a sorshuzás dönt — tizen tornászni s tizen távolugrani fognak. De ez a szerencsejáték a tisztelt szakbizottságnak még nem elég; a tiz tornász még egyszer sorstól húz, hogy melyik szeren? (nyújtó—korlát—ló) mily gyakorlatot végezzen!

Engedjen meg a tisztelt bizottság, de ez már egy egész osztályosorsjáték. Tudom, hogy a bizottságot ama mindnyájunk által hangoztatott s helyesnek ismert ideális elv, az általános testképzés elve vezette, a midőn így gondolta szolgálni legjobban e cél elérését, de ily módon erről meggyőződni s ily módon ezt igazságosan elbírálni nem lehet. Minden versenyben a versenyző különféle esélyeknek van kitéve, a verseny azonban csak akkor igazságos, ha ezek az esélyek mindenikkel szemben fennállanak; már pedig itt az esélyek nem egyformák. Ennyire szerencsére bízni a dolgokat pedagógiai szempontból sem szabadna; a sédák kora már az elméleti vizsgáknál is lejárt. Igazságosan bírálni

csak úgy lehet, ha minden versenyzővel egy és ugyanazt végeztetünk.

A helyszínen előmutatott gyakorlatokat a tornaegyesületek által rendezett versenyeken is töröltük már, mert azt tapasztaltuk, hogy ezekben mindig a rendező egyesület tagjai voltak előnyben. Ma már ott is előírt, tehát előre tudott gyakorlatokat végeztetnek a versenyzőkkel.

Képzhető-e, hogy az a tornatanár, ki e szakbizottságban benne van, ne bírjon tudomással arról, hogy körülbelül milyen szabadgyakorlat, s az egyes szereken milyen gyakorlat lesz előmutatva? És ha erről tudomása van, micsoda dicséretes önzetlenséggel kell bírnia, hogy ezeket — ha nem is adja tudtul tanítványainak — (s ezt nem is tételezzük fel) intenzívben ne gyakoroltassa. Tagadhatatlan, ha ezzel az önzetlenséggel nem bír, intézete e versenyben nagy előnyben lesz. Részemről, ha készséggel elismerem s hiszem is azt, hogy e bizottság minden egyes tagjában meg van ez az önzetlenség, vajjon hiszi-e más is? A bizottság intézkedéseire még a gyanú árnyékának sem volna szabad férköznie, de hogy ezt kikerülje, e főverseny tervezetét meg *kell* változtatnia.

Ugyancsak a főversenyről tovább szólva, helyesebbnek tartottam volna távolugrás helyett a magasugrást kitűzni és pedig nemcsak azért, mert a magasugrás jóeredménye a hosszas, kitartó munkásság eredménye, így tehát paedagógiai szempontból is inkább jutalmazandó, de azért is, mert abban a vidékiek a fővárosiakkal szemben nagy hátrányban lesznek. Az utazás, a szokatlan ágyban való fekvés stb., annyira összetöri a vidéki tanulókat, hogy egy méter különbség is lesz az otthoni meg a budapesti eredmény között, holott a magasugrásban e fáradság okozta visszacsúszás legfeljebb 10 cm-t fogna kitenni.

Ezeknek megvilágítása után megismétlem a multkor tett indítványomat, t. i. hogy vegyék fel ismét a súlydobást és magasugrást, de kapcsolják össze egy kötelező előírt ügyességi szergyakorlattal. Ily összeállítással is éppen úgy szolgáljuk az általános testképzés elvét, de az elbírálás feltétlenül igazságosabb leend.

Ha pedig a bizottság a mondottak után is ragaszkodna, tervezetéhez úgy legalább azt a módosítást tegye meg, hogy kijelölvén előre a szert, írja elő a kötelező gyakorlatot és azt valamennyi versenyzővel végeztesse; de ne csináljon az Isten szerelméért a legfontosabb versenyemből szerencsejátékot. Most 4 éve a versenybírák egyöntetlen ítélkezése miatt voltunk csupán elégedetlenek, de a szabadkaiak reális s feltűnő jó eredményét látva, mindnyájan megnyugodtunk az ítéletben.

Higgye meg a tisztelt bizottság, s állítani merem, hogy színeim nem túl sötétek, hogy ítéljen bár a legobjektívebbül, bírálata mégis általános elégedetlenséget fog szülni, mert azt igazságosnak nem fogják elismerni.

Szóvá lehetne még tenni az egyéni versenyek a tervezet szerinti összetételét is, de erre kiterjeszkedni már azért sem akarok, mert ezt testi nevelésünk szempontjából nem tartom általános érdekűnek, de azért sem, mert hiszem, hogy e verseny — mint szokatlan valami — a közönségnek tetszeni fog; különben is e versenyben a versenyzők egyforma eséllyel küzdenek, miért is a bírálat igazságos leend. Kívánatos azonban, hogy a versenyzőknek az összeütközések kikerülése végett — elég lesz a póznával összeütközni — kötéllal elhatárolt pályájuk legyen.

Dicséretes a tervezetben az, hogy a mintacsapat tornázást minden intézet részére kötelezővé tette s annak eredményét el is bírálja, de a külön bemutatott gyakorlatokat is ugyan ilyen elbánásban kellene részesíteni.

Felszólalásomat a tisztelt szakbizottság bölcs megfontolásába ajánlom.

Pozsony, 1905. jan. 3-án.

Michnay Gyula,
lyc. tornatanár.

A testi nevelés a kassai áll. főreáliskolában.*

(Folytatás.)

A június 13-i tornaversenyen a helybeli kath. főgimnázium és az állami főreáliskola tanulói együttesen mutatkoztak be. Dobszó mellett, egyszerű, csinos tornaruhában, katonás rendben vonultak fel az ifjak a Szechenyi-ligeti játszóhelyre. A *felvonulásból* mindjárt kitetszett társadalmunk bizonyos fonákja: ugyanazon város egyenlőrangú két iskolája közül az egyik körülbelül kétannyi növendékkel lépett fel, mint a másik. Társadalmunk — régi balitélete szerint — még mindig feltűnő elsőbbségben részesíti a gimnáziumot a reáliskola felett. A kornak parancsoló szava hiába hirdeti: neveljük gyermekeinket reális pályákra, a szülők szemelőtt mégis csak az lebeg: fiamat a gimnáziumi érettségi minden pályára feljogosítja, a reáliskolai meg csak egyes pályákra. Pedig hiszen éppen a szülők feladata volna, hogy — a félszeg törvényes intézkedésen felül emelkedve — gyermekeiket, amennyire képességeik engedik, a reális pályákra irányítsák.

Az így felálló különbség azonban szépen elsimult az egyformán derekas, egyenlően kemény megjelenésű ifjak együttes énekében, a Gerecz Lajos főreáliskolai tanártól dirigált „Hymnus“-ban. A hazafiasság lelkesedése egygyé forrasztotta a kétféle középiskola növendékeit. A jövőbe tekintő lelkünk ebben az érzésben látja annak a biztosítékát, hogy a különböző előkészületű ifjak majd az élet küzdőpiacán vállt vállhoz vetve együtt fognak munkálkodni a közös édes anyáért, az „gazi „alma mater“-ért, a magyar hazáért.

A *szabadgyakorlatok*-at is együttesen végezték az összes ifjak. A jelző harangszó meg-megkondúl, 7—800 hajlékony, rugalmas testű ifjú szabályosan, egyöntetűen hajtja végre a mozdulatokat.

A verseny következő pontja a *futás* volt. Osztályonként mutatták be ebbeli gyakorlottságukat az ifjak.

* Az évi értesítőből.

Az alsó öt osztályban gimnazisták, a VI. és VII. osztályban Kiss Ferencz, illetőleg Moskovics Vilmos és Friedmann Jenő főreáliskolai tanulók lettek a győztesek.

A súlydobás- és távolugrásból *összetett verseny*-en a reáliskola növendékei vitték el a győzelem pálmáját. Ebben a versenyszámban a legjobb egyéni eredményt Hercz Miksa VI. o. t. 12-97 egységgel érte el.

Az V. osztály *magasságugrás*-ában két gimnáziumi tanulóval együtt Gerecz László növendékünk tünt ki, mindhárman 150 cm.-t ugrottak. A VI. osztály *távolugrás*-ában 5-40 m. távolsággal Kiss Ferencz reáliskolai tanuló érte el a legjobb eredményt. Ekkor a tanulók széjjeloszlottak különböző *szergyakorlatok*-ra. A gimnázium növendékei a lovon és korláton, a mieink nyugtón mutatták be erejüket és ügyességüket. Az utóbbiak közül valósággal bámulatot keltettek Popper Lipót VI. o. tanulónak általában szép a szabatos, egyszer-kétszer azonban már szinte vakmerő, az iskolai gyakorlatokon helytelen módon felülemelkedő mutatványai.

A *füleslabda-mérkőzés*-ben megint a két intézet egy-egy csoportja állott egymással szembe. Tizenegyenként küzdöttek a csapatok az előre megállapított 20 percnél időben. Az erőnek, ügyességnek, kitartásnak, okos együttműködésnek szinte izgató percei voltak ezek. Hol az egyik, hol a másik csapat volt elsőbbségben, de mindkettő állandóan harcra készen, hogy az ellenfelet megtámadja, éber, hogy a fenyegető veszélyt nyomban elhárítsa. Igaz gyönyörűsége telhetett a nézőnek az eredményben: nem volt győző és nem volt legyőzött. Mindkét csapat megvédte a maga állását.

Az alkonyodó nap a jól teljesített kötelesség tudatának fénysugaraival ragyoghatta be az ifjak lelkét.

Intézeteként és osztályonként csoportokba sorakoztak az ifjak. Felvonultak a porond közepére: önkéntelen vidám ujjongásban törtek ki. Lelkesedésüket *Gerecz Lajos* reáliskolai tanár a „*Szózat*” hangjaiba olvastotta. Ezzel a szolozsmával búcsúztak el egymástól, akik magyar lélekben egyek.

Tisztelegtek Tanáraik's kedves közönségük előtt, majd frissen, minden fáradtság látszata nélkül *vonultak el* a versenytérről. Bizonyára mindnyájan jó emlékekkel távoztak el és ugyanolyan hagytak vissza nézőik lelkében.

A reáliskola növendékeit visszavezettük az intézetbe. Nemzeti lobogónk alatt az egész tanári kar gyönyörűségére még egy pár szép kurucdal énekeltetett el velük énektanárunk, *Gerecz Lajos*. Miután *Szabó Cyrill* tanár, igazgató-helyettes megdicsérte őket az egész délután tanusított helyes maguktartásáért, nyugodt szívvel oszlottak el — hazafelé. Az édes szülői tűzhely bizonyára tovább szítja ifjonti lelkesedésük lángját:

Fiam! ápolod tested épségét és óvd lelked tisztaságát, hogy majdan derék polgára lehess hazádnak!

A versenyt a főgimnázium és a főreáliskola tornatanárai, *Horváth Lajos* és *Nagy Károly* együttesen vezették. Méltányos dolog, hogy elismerjük az ifjak tanításában elért szép sikerüket, valamint a verseny előkészítésében és szakavatott rendezésében kifejtett buzgóságukat.

Az egyes versenyszámok bírálatát a kath. főgimnázium részéről *dr. Bodnár Virgöl* és *Telepy Sándor*, az állami főreáliskola részéről *Gillinger János*, *Lőrinczy Géza* és *dr. Pap Illés* tanárokból alakult bizottság végezte. Ez a versenybíróóság állapította meg a fent ismertetett eredményt és örömmel használta fel a társadalom részéről rendelkezésére bocsátott 32 koronát, a legkitűnőbb tornászok jutalmazására. Még pedig egy tíz koro-

nás aranyat szánt a gimnázium és a reáliskola legjobb tornászának és harmadsorban annak, aki a versenyekben egyenileg legjobban kitűnt. A hátralékos két koronát, mint amely külön jutalomra már nem volt alkalmas, egyenlő részben a két intézet kirándulási alapjának gyarapításáért fordította.

Ezen az alapon a reáliskola növendékei közül jutalmat nyertek: Mint az intézet legjobb tornásza, Popper Lipót VI. o. t. és mint olyan, aki a versenyekben egyenileg legjobban kitűnt, Hercz Miksa szintén VI. o. t.

Dr. Pap Illés.

Különfélék.

Magyar vivók diadala Bécsben. A m. hóban a magyar kard fényes diadalt aratott Bécsben, az Akademie der Fechtkunst nemzetközi vívóversenyén, a legelsőrangú osztrák és olasz vivókkal szemben.

A III. osztályú vivók között törvívásban Szokolóczy József (Fodor-iskola) ezüstérmet és oklevelet nyert, a kardversenyben pedig minden magyar szereplő szép eredményt ért el. Így Szokolóczy József és Hercz Jenő (Fodor-iskola) ezüstérmet és oklevelet nyertek. Darányi Gyula, (Arlov-iskola) ezüstérmet és oklevelet, Pór Jenő és budai Goldberger János (Fodor-iskola) bronzérmet.

A II. osztályú vivók küzdelme ma folyt le; a kardvívás a magyarok győzelmével végződött és a jelenvoltak osztatlan tetszéssel kísérték a magyar penge produkcióit. Az osztályozásban Filotás Ferenc huszárfőhadnagyot, a „Magyar Athletikai Club” tagját első osztályúnak klaszifikálták és a jury, mely tisztét kiváló szakértelemmel és szigorúsággal teljesítette, hízlegő szavakkal tüntette ki a jeles mestervívót. Filotás törben is harmadik lett. A poul-ban 11 vivó közül első Szántay Jenő huszárfőhadnagy, a „Magyar Athletikai Club” tagja, a „Nemzeti Sport” tavalyi főversenyének győztese lett, a ki hátrározott és energikus vívásával óriási fölényben volt a tusvívókkal szemben. Nagyon szépen vívott Spatz Gyula, a Fővárosi Vívó Club tagja, a ki a kardverseny harmadik helyezette lett.

Az I. osztályú vivók versenye szintén ma folyt le óriási érdeklődés mellett. Az első díjat Szántay Jenő huszárfőhadnagy, a Magyar Athletikai Club tagja nyerte meg. Második Mészáros Ervin, a MAC. tagja lett harmadik holtversenyben Porteleky László dr. (MAC.) és Müller (Bécs), negyedik holtversenyben Békéssy Béla (MAC.), Nagy Béla dr. (MAC.), Mühl és Berger.

A törvívás első díját Müller Camillo nyerte meg, míg második Mészáros Ervin, a Magyar Athletikai Club tagja lett.

A vívómesterek közül Fodor és Santelli a tanításért nagy díszoklevelet nyertek.

A bécsi vívómesterek egyesülete által Bécsben rendezett osztrák-magyar vívóverseny során az elsőosztályú bajnokok versenyében a karddal való verseny a magyar vivók győzelmével végződött. Első lett Szántay Győző huszárfőhadnagy. Második Mészáros Ernő. Harmadik Porteleky László és Mühlberger Henrik. A törvívásban az osztrákok maradtak felül. Első lett Müller Kamilló dr. (Bécs). Második Liebmenn Henrik (Trieszt). Harmadik Mészáros Ernő (Budapest).

A „Turul” játékok illetőleg *Halácsy* Antal, tornatanár a székesfőváros tanácsától a következő leiratot kapta:

Budapest székesfőváros Tanácsa. 87243/1904. VII. T. *Halácsy Antal* fővárosi tornatanárnak kérvénye

játék találmányának bemutása és a játékszereknek az összes fővárosi iskolák részére leendő beszerzése tárgyában.

Határozat. A tanács az egyes iskolákból beérkezett vélemények és a közoktatásügyi ügyosztály javaslata folytán megengedi, hogy a „Turul” labdajátékot, mely rendkívül edző, ügyesítő, testfejlesztő, teljesen veszélytelen és szórakoztató játékot az összes fővárosi tanintézetekben a többi tornajátékok mellett taníthassák s hogy a fővárosi iskoláknak azon vezetői, kik kívánatosnak tartják a „Turul” labdajátékot a vezetésük alatt álló iskolában való tanítását, a játékhoz szükséges szerek beszerzése iránt a tanzerszükséglet bejelentése alkalmával előterjesztést tegyenek.

Együttal megengedi a tanács, hogy Halácsy Antal tornatanár tornajátékát az összes tanintézetekben bemutatthassa.

Miről dr. Verédy Károly kir. tanácsos, tanfelügyelő ur, a közoktatási ügyosztály, Halácsy Antal tornatanár ur, Bély Mihály torna-felügyelő ur, Gergelyi Jakab és Létai Péter torna-művezető urak és az összes iskolák vezetői határozattal értesítettek.

Kelt Budapesten, a székesfőváros tanácsának 1904. évi nov. hó 24. napján tartott üléséből.

Matuska, h. polgármester.

A Nemzeti Torna-Egylet m. hó 10-én este tartotta meg disztornáját a Szentkirályi-utcai tornateremben. Nagyszámú közönség volt jelen és eljött Perzeviczy Al-

bert közoktatásügyi miniszter is. Közéletünk számos kitünősége sorában ott voltak: Zsilinszky Mihály dr. államtitkár, Teleky Andor gr., Kun Gyula f. tanácsnok, a N. T. E. elnöke, Bolla Mihály alelnök, Dániel György f. bizottsági tag stb. Az est a tornászok felvonulásával kezdődött. Pompás látvány volt, mikor a 70 tornász, 30 növendék és 40 hölgytornász, összesen száznegyvenen az induló ütemére felvonultak. Élvezettel nézte a közönség a szabadgyakorlatokat is, melyeknek szakavatott vezetése Maurer János, az egylet derék művezetőjének érdeme. Általános tetszésben részesültek a csapattornázások, melyeket Benda Jenő, Szaffka Manó, Horváth Boldizsár, Sulyok János és Simon János előtornászok vezettek. Ezután az összetett verseny (távol-, magasugrás, nyújtó) következett, melyben győztes lett Dáner Béla 27 ponttal. II-ik Martos Jenő 24 ponttal. Az assaut-vívást Viola Lajos és Ronts István kiváló ügyességgel mutattak be. Majd a Benda Jenő és Horváth Boldizsár vezetése mellett bemutatott gyakorlatok ragadták tapsra a közönséget.

A disztorna végén Kun Gyula, az egyesület elnöke beszéd kíséretében osztotta ki a díjakat, a mi után a tornászok szép rendben elvonultak. A disztornát társasvácsora fejezte be.

Kiadótulajdonosok: **Légrády Testvérek.**

Ó V Á S!

Tudomásunkra jutott, hogy idegen gyárból származó oly pneumaticok vannak forgalomban, melyekre **védjegyhamisítás szándékával**

„Continental”

szó van bélyegezve.

Figyelmeztetjük t. vevőinket és a nagy közönséget, hogy a valódi

Continental-Pneumatic

a gummiba préselt **sas** védjegyről ismerhető fel.

Egyszersmind kinyilatkoztatjuk, hogy feljelentéseket, melyek a védjegybitortlás felderítésére és megbüntetésére vezetnek, szívesen és busásan jutalmazunk.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
Budapest.

Vivók körében

sensatiót kelt a gummiból készült, szabadalm.

„Damascinus” - kardmarkolat,

mely rugalmasságánál fogva nem nyomja a kezet, elhárítja a kard csúszását, megóvja a keztyüt a kopástól.

A cs. és kir. hadügyminiszterium 1522/1896. sz. rendeletével tanítási czélokra ajánlotta.

== Bármely kardra könnyen ráerősíthető. ==

Legtöbb államban szabadalmazva.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Magyar ruggyantaárugyár részvénytársaság
BUDAPEST.